

en. Met de
hij trouw in
lerende op-
des Woords.
in oorlog en
als hij trok
e aanspoor-
sprak?
ten zoo snel.
rd de betee-
in de tijden
schetsen, op-
van zijn ge-
e ook dank-
is toegezegd
at de Uitge-
t alsnog te

in de jaren
stanties hier-
at ons even
us werd ge-
mogen pu-

den nadruk.
Dr Dam als:
r wel abon-
hebben be-
aderen. Men
ruchten af-

id — want
rein min of
ensche wijs-
ng van deze
dachten tot
n leven toe.
oof er gaapt
mond van
En scherpe
onze dagen
he invloeden
geen intel-
beoogt niet
niet minder
gen geloofs-

gedwongen
ons steeds
en inhoud
ht verdient.
t besef niet
hten goeden
n oplossing
de Dr Dam
be vruchten
bied in dit
n, dat vele
biv, inzake
de gemeene
de wijze van
holen. Door
emt, zal hij
belangstel-

om behalve
ndelen, niet
et de Uit-
ratuur toe-
van één der
vrijheid der
behandeling
Na een be-
„Een ver-
wijsgeer en
h, De wijs-
levens goed,
jd met zich-
nal, waarna
lten uit de
pictetus be-
stukken be-
gelijk, terug
plaats vond
helft wordt
ons verwijst

waarde van
i onderwijs-
l de ouders
n nog eens
len Heiland
Christelijk
eiligde per-
en een on-
duisternis,

litteratuur
en omtrent
Schriftuur-
op concreet
en, die hier
zelf rijzen?
ven de ver-
kunst van
piratie, „De
en littera-

tuur met tendentie, Beoordeeling van tendentie, Vorm en inhoud onderscheiden, Vorm en inhoud in hun samenhang, Een Calvinistische stijl?

Wordt in den aanvang de moeilijkheid dezer toepassing ootmoedig erkend, niet minder klaar wordt de noodzaak dier toepassing geloovig beleiden en haar aard scherp gekarakteriseerd: „Een toepassing die niet berust op een louter verstandelijke uitwerking van algemeene gedachten, maar het hart vraagt van den mensch, die den geur der kennis Gods (2 Cor. 2 vs 14) ademt en alleen dan op de goede wijze tot stand komt, wanneer die kennis van het begin tot het eind de kennismaking van het te beoordeelen werk naar

Hoe men op Zaterdagmiddag synodaal kan worden

EEN HAAGS RECEPT EN EEN DELFHAVENSE GEBRUIKSAANWIJZING.

Onder dit opschrift schrijft ds Francke in zijn kerkblad:

Bovenstaande titel is waarlijk niet ironisch, noch sarcastisch, noch satirisch bedoeld. „Bedoeld noch gezegd“, maar de waarachtige omschrijving en samenvatting van een onbegrijpelijk droef gebeuren. Men leze slechts het volgende, dat aandoet als spel, maar dan een spelen met de kerk, met de Koning der kerk, met Zijn waarheid en Zijn recht.

Zaterdag 4 Maart zijn er enkele brieven van leden, waaronder ouderling A. v. d. Wilde en diaken G. v. Kesteren, bij de scriba van Delfshavens kerk ingekomen, welke kortweg constateren, zonder enig bewijs, dat door de besluiten van de gebonden Haagse Synode de gronden voor de vrijmaking van '44 zijn weggenomen en gevraagd wordt met de gebonden kerkeraad van Delfshaven zo spoedig mogelijk contact op te nemen om de hereniging te regelen.

Maandagavond 6 Maart in onze kerkeraad (zonder diakenen) de brieven gelezen en besproken en aan br v. d. Wilde aangetoond, dat zijn constatering in strijd met de feiten is. Een antwoord van enkele getypte vellen (dus uitvoerig) aangenomen en de andere dag verzonden. Br v. d. Wilde zeide er nog eens over te zullen nadenken. Hij kreeg het uitvoerige antwoord eerst na een paar dagen.

Antwoord is echter nauw ontvangen en door br v. d. Wilde nog niet eens, of Dinsdagavond 7 Maart vergadering, onder leiding van genoemde A. v. d. Wilde. Besloten: brief voor contactopneming met gebonden kerkeraad van Delfshaven te verzenden. Woensdagavond 8 Maart vergadert de gebonden kerkeraad en die behandelt genoemde brief en henoemt een commissie voor samenspreking met de briefschrijvers.

Vrijdagavond 10 Maart laten A. v. d. Wilde en G. v. Kesteren enkele anderen de synodocraat Westrate uit Vlaardingen optreden. Convocaties aan onze leden gezonden en ontvangen op Donderdag 9 Maart! Na afloop van die vergadering kon je in de consistorie je opgeven voor „samenspreking“ (lees: uitlevering). De gebonden deputatie stond sinds 8 Maart al gereed! De gebonden kerkeraadsvergadering voor Zaterdagmiddag was al bepaald!

Zaterdagmiddag 11 Maart praten A. v. d. Wilde, G. v. Kesteren en nog 3 samen met de gebonden kerkeraads-deputatie en stellen „de acte van hereniging“ op.

Gebonden kerkeraad vergadert om 4 uur. Kerkeraad neemt „de acte van hereniging“ aan en A. v. d. Wilde, G. v. Kesteren en die drie anderen komen op uitnodiging al op de gebonden kerkeraadsvergadering! Treffende ontmoeting! Ds van Wijk, die in '44 aan Ds Knoop de leiding ontfoetelde en de trouwe broeders in de kerkeraad uitwierp en dat met al zijn macht heeft gedankt en gebened!

Treffend! Zaterdagavond 11 Maart samenkomst van diegenen, die vorige avond zich opgaven voor „samenspreking“, onder leiding van A. v. d. Wilde. De 's middags opgestelde en bereids door de gebonden kerkeraad reeds aangenomen „acte van hereniging“ aan „de samenspreking“ voorgelegd!

Was niet alles prachtig geregeld? De „samenspreking“ was ook al gehouden! Welnu: is u het met de opgestelde „acte“ eens? Ach, even een kink in de kabel: sommigen zaten nog wat met die schorsingen en afzettingen en zo. Toen hebben ze Ds Js v. d. Linden laten aanrukken! Die heeft over de wijze, let wel: de wijze van de schorsing van Prof. Schilder heel aardige dingen gezegd, b.v. dat je elkaar in de verschillende meningen (!) daarover kunt toelieren!

Daarna hebben A. v. d. Wilde en G. v. Kesteren de namen opgenomen van hen, die zich nu „herenigd“ achten! Handtekeningen plaats glad overbodig! Handelden „de ambtsdragers“ A. v. d. Wilde en G. v. Kesteren niet voor „een deel der gemeente“, dat ze „ambtelijk“ vertegenwoordigden?!

's Avonds door de „vertegenwoordigende ambtsdragers“ de namen ingeleverd. Des Zondagsmorgens de namen in de gebonden kerk afgelezen, voorts A. v. d. Wilde als ouderling in de bank, G. v. Kesteren als diaken! Zo werden op die Zaterdagmiddag 18 zielen (waaronder 18 kinderen) even synodaal!

Zaterdagmiddag vergaderde onze kerkeraad naar aanleiding van de schismatische daden der beide ambtsdragers op Vrijdagavond (vergadering met de synodocraat Westrate als spreker en „voorlichter“) maatregelen te nemen. Ouderling v. d. Wilde werd ook geconvoceerd, doch hij zei, dat 's middag al was bezet! Nu, dat is achteraf uit 't bovenstaande relaas wel gebleken! Zijn middag en avond waren inderdaad druk bezet!

Alles bijeen en elk ding afzonderlijk genomen: prachthandelingen van „ambtsdragers“! Een pracht van een kerkstijl! Je reinste scheurmaking! Alles van tevoren haast tot op de minuut geregeld, om 's Zondags toch maar klaar te zijn! Spelen met ambtseden! Spelen met mensen! Alles met een ongelooflijke haast en als in een roes! Een gebonden kerkeraad, welke wacht op een lijst

zijn strekking en zijn vorm draagt en leidt“.

Zoo vormt dit artikel, dat ruim 60 pagg. telt, een passende aanvulling. Waarschijnlijk zal het vanwege het onderwerp dat het behandelt in nog breder kring aandacht trekken, dan het eerste gedeelte.

Het boek werd in een keurigen band uitgegeven. De foto van den schrijver, die op verzoek van de uitgevers werd toegevoegd, zou beter tot haar recht zijn gekomen op een andere papiersoort en had niet op de voorpagina, maar op de keerzijde ervan behoorde te worden geplaatst.

Kampen.

H. M. MULDER.

UIT DE HISTORIE

je namen en zonder ze gesproken of gezien te hebben des Zondagsmorgens even afkondigt, dat „de volgende broeders en zusters van de Geref. Kerk, onderh. art. 31 K.O., in overeenstemming met de door de Haagse Synode genomen besluiten de kerkelijke gemeenschap met ons hebben hersteld“ (Kerkblad der gebonden kerk). „Hartelijk welkom!“ Komt laat ons samen de Heere danken voor dat wonder! Zo sprak en dankte men, naar men meende. Alles naar het Haagse recept met Delfshavense gebruiks-aanwijzing! Zouden we voortaan die gebonden Delfshavense kerk maar niet de ongebondene noemen? Want waar zijn de kerkelijke normen? Allang zoek, hopeloos zoek!

Tenslotte: gedateerd 15 Maart sturen zulke lieden aan onze leden nog een gestencild stuk met wat leugens en vrome woorden, waarin ze ook, naar het heet, verantwoording van hun daden afleggen! Ze bieden persoonlijk gesprek aan! Laat ze maar beginnen Heemraadsingel 209b, bij Ds Knoop. Dat lijkt me een best adres om te beginnen! Ze hebben ons niet losgelaten, zeggen ze. En ze bidden nog voor ons ook.

Je zou haast spotten, als het niet zo diep treurig ware. 't Is om te schreien over zoveel onkunde, dwaasheid, verblindheid, ondoordacht spelen met de kerk, zelfhandhaving. — Zie daar dan de „vlucht“, op zogenaamd christelijke wijze gedekt!

De Heere betere het!

Tot zoover ds Francke. Het leek ons goed een en ander vast te leggen als historische bijdrage. K. S.

GRONINGER Brieven

Amice frater,

Mij werd gevraagd: wat is uw oordeel over het nu pas bij Kok — Kampen — verschenen werk van den litterator-filosof J. A. Rispens, een blijkbaar ook in christelijken kring gewaardeerd schrijver; welk boek den titel heeft: De Geest over de wateren.

Ik wil mijn meening omtrent dat door den christelijken uitgever zoo zeer geprezen werk wel zeggen, maar om dit stuk mystiek goed te duiden is het niet kwaad, dat wij ons praatje over den gang der wijsbegeerte na Descartes rustig voortzetten. Dan komt dat boek vanzelf aan de orde.

Ik herhaal nog eens: als wij over deze dingen spreken, dan handelen wij niet maar over een voor ons gewone menschen toch niet te begrijpen wijsheid, maar over wat er in het menschelek hart wordt geworsteld vaak, over wat ons allen in het heel gewoon menschelek leven treft en zoo pijnlijk diep-smartelijk raken kan. Laten wij maar eens door diepe wegen worden geleid, als de vraag naar het „w a a r o m“, opstijgt uit ons opstandig hart! Daar gaat het in alle wijsbegeerte ook om. Zoowel in het denken der heidenen, als in dat der groote wijsgeeren in het christenland, de eeuwen door, tot in de kroegfilosofie van den modernen wijze Sartre toe, die ook ten onzent op het toneel verschijnt, in dubbel zin. Want hij hult zijn wijsheid in tooneelstuk, roman, en wetenschappelijk betoog.

Nu wees ik er op, dat Descartes nog sprak van een hooger wezen. Hij zei: het resultaat van ons denken, klaar en helder denken, zal juist moeten zijn, want God legde het fundament daartoe, de „eeuwige waarheden“, in onze geest, en Hij zal ons toch niet willen bedriegen.

't Ging er dus ook bij hem om, dat wij alles, wat wij zien en ervaren, zullen leeren begrijpen en door onze rede beheerschen. Maar voor het geloof werd toch eenige plaats gelaten.

Spinoza ging veel verder. Hij dacht tot het einde toe, naar hij zeide, door. De natuur is God, God is de natuur. En beide zijn gebonden door de onverbiddelijke wet der noodwendigheid. Zoals het gaat in het leven zoo moet het gaan. Daar is geen ontkomen aan.

En nu niet lachen, niet weenen, niet jammeren, niet verwenschen, niet vloeken, maar — verstaan. En deze ijskoude redeneering trachtte hij dan met het warme licht eener wijsgeerige liefde te doorglooven; zoals het dan gaat en moet gaan, zoo moet de mensch het aanvaarden en liefhebben ook.

Maar wat deze wijsgeer in zijn eenzaam overdenken, zijn rationalisme, huwend aan zuster-mystiek — want zij zijn van één en dezelfde familie — zich dan kon verbeelden, dat kon Kant toch niet voldoen.

Het is toch ook verschrikkelijk. Daar is dan een wet, die alles beheerscht in den eeuwigden gang van oorzaak en gevolg; alles verloopt, als Hegel het zei, zoals het verlopen moet, en de arme mensch wordt in de onverbreekbare ketenen van die wet der noodwendigheid gebonden. Daar is niets aan te doen. Hij is de slaaf van zijn eigen denken.

Is er dan niets dan dit ijzeren noodlot?

Descartes sprak dan nog van een hooger wezen, op hetwelk hij nog een beroep wilde doen.

Maar Leibniz was daarmee niet tevreden. Dan zou er nog afhankelijkheid zijn voor het hooge menschelek denken — van in onze ziel door God gelegde „eeuwige waarheden“? Dat was toch de hooge wijsbegeerte ten gronde richten. Dan kon de wijsgeer wel ophouden.

En Kant was het daarmee wel eens.

Zie eens, dus schreef hij: als wij omtrent den oorsprong van ons „Erkennen“, in ons verstaan der dingen — mengen die „Deus ex machina“, dan is dat toch het ongerijmdste van alles wat men kiezen kan. Die „Deus ex machina“ wil zeggen: de god uit de tooneelmachine. Als een dichter der oudheid door de gebrekkige dramatische ontwikkeling in zijn stuk met de ontkenning verlegen was, en zoo gaat het ook wel met den romanschrijver, nam hij zijn toevlucht tot de verschijning van een god, die dan op deze of die manier een einde aan de zaak maakte.

Welnu, dus zegt Kant: als wij wijsgeeren zoo doen, strookt dat toch niet met onze hooge wijsheid.

Maar — die onverbiddelijke wet der natuur, die ons omringt en waarvan wij zelve een stukje zijn, greep hem toch dermate aan, dat hij een weg zocht voor de vrijheid van den mensch.

En daartoe diende hem dan dat „verborgene“ achter de verschijning, waarmede hij eigenlijk doelde op de zedelijke wereld, de wereld van onze beslissingen en onze verantwoordelijkheid: de zgn. praktische rede. En voor die verborgen wereld achter de wereld, die wij zien en tasten kunnen, gaf toen Kant ook de wet: de regels, die ons van het kwade afkeeren en ons er toe brengen het goede te doen, het volgen der deugd om de deugd zelve; veel voornamer dan wat dan de eenvoudige christen zou doen, die immers goed wil zijn, omdat de ondeugd bestraft, de deugd beloond wordt, hetzij hier beneden, dan wel in de eeuwigheid. Zoo spraken ook Socrates en Plato eveneens van het goede, de gerechtigheid enz.

De mensch kon dan door de eigen kracht het goede kiezen; hier was de regel, het „gij zult“, het postulaat der vrijheid.

Hier was de mensch geen slaaf meer, maar ten volle koning.

Dus bleef er na het weten plaats voor wat Kant „geloof“ noemde.

Wij moeten niet meenen, dat de gewone menschen heel ver van deze wijsheid af staan. Al die menschen ook onder ons, die het zoo druk hebben over de „pluriforme kerk“, de zichtbare kerken, maar dan daarboven, daarachter die onzichtbare kerk zich denken, de ware kerk, maken gebruik van deze ijdele filosofie.

In de kerk en in de politiek. In de gereformeerde kerk en in de antirevolutionaire partij, in de vakbeweging enz.

Zoo ontkomt men aan die lastige „kerkelijke verdeeldheid“. Zie: die zichtbare kerken zijn maar „verschijningen“. Maar daarachter ligt dan dat „verborgene“, „das Ding an sich“; het wezenlijke: de onzichtbare kerk. Men spreekt daar dan heel oprecht vroom over, maar is meteen van alle moeilijkheden af, die in het leven zoo kunnen voorkomen: in de keuze der zichtbare kerk, in de politiek, bij verlovings en huwelijken enz.

Wie zal zeggen waartoe die onderscheiding van verschijning en wezen, van zichtbare en onzichtbare kerk ons arglistig hart niet kan dienen? Want van datgene, dat onzichtbaar is, krijgen wij geen last.

Nu heeft de wijsheid van Kant niet allen bevredigd. Daar was van het begin aan reeds critiek.

Sommige leerlingen van Kant kwamen tot de conclusie, dat hetgeen Kant dan het verborgene noemde eigenlijk niets is. Maar van dat „niets“ kon men dan ook heel wat maken.

Jacobi, een wijze, die thans weinig meer wordt genoemd, zei: wij Kant nog plaats maken voor geloof — in dat verborgene dan —, ik zeg: alles, de geheele wereld en mijn ik, het is alles zaak van geloof, van openbaring Gods, goddelijk wonder. We kunnen geen enkel ding noemen, waarbij het geloof niet te pas komt. De schoenmaker, die niet van harte aan het leer en zijn werk geloofd, kan geen paar schoenen te voorschijn brengen.

In onze dagen riep Oving om een „gezuiverden Kant“. Maar in 1944 verscheen in Bazel een werk van een vrouwelijke wijze, Magdalena Aebi, die zelfs van Kant's zuivere rede, de wetgeving dan voor de wereld, die wij zien, zeide: berustend op onbegrijpelijkheid. Nu — daar zijn vele menschen vaak bij mee. Als de wijzen, zoals velen thans, onbegrijpelijk zijn, meenen de menschen, dat zij heel diep graven. Een heel erge vergissing.

Maar de Zwitsersche filosofe zegt: de problemen, die Kant behandelt, bestaan eenvoudig niet. Alles heeft de waarde van een vals syllogisme.

Voor dat „vreemde“ woord schrikken mijn lezers niet meer, als zij met aandacht Schilder's toelichting

op den Heidelberger catechismus bestudeeren. En dat doen zij natuurlijk.

Ik wijs op de prachtige eerste bladzijden van het eerste deel. Als hij het heeft over de ratiocinatie bij Ursinus.

Ratiocinatie is bedaarde overweging, overleg, sluitrede, syllogisme. Prof. Schilder wijst dan op het doen van den boekhouder, die feiten registreert. Hij is geen rationalist, hij heeft nuchtere werkelijkheidszin. Hij stelt orde op de zaken door discretie, zuivere onderscheiding.

Het syllogisme nu is een figuur in de logica, in het algemeen samengesteld uit drie zinnen: er is een bewering A—major —; daarna een bewering B—minor; ten derde: een conclusie C. Schilder geeft dit voorbeeld: alle menschen zijn sterfelijk. A. Jan is een mensch. B. Dus: Jan is sterfelijk. C. De conclusie. Zoo heeft het waarachtig geloof zijn syllogismen, zijn sluitredenen. De wijsbegeerte eveneens.

Maar Magdalena Aebi zegt van de sluitredenen van Kant, dat zij van deze kracht zijn: de major is: alle sluwe menschen zijn vossen; de minor: alle vossen hebben vier beenen; en dan de conclusie: dus hebben alle sluwe menschen vier beenen.

Heel zijn wijsheid, zoo vervolgt zij, is zuiver subjectivisme, zij gaat uit van de analyse van het ik, waaruit de wereld dan wordt afgeleid.

Ook de Belgische wijze, Vleeschhouwer, constateert: Kant bewijst niets; hij doet alleen zijn best om te bewijzen, maar hij begint met zijn vastigheden, zijn categorieën, vast te stellen, door welke alles zeker is. Ja — maar op ééne conditie, dat men die aanvaardt. Neem ze weg, en alles stort ineen.

Dit is scherpe critiek, maar toch niet de werkelijke oorzaak van het verzet.

Dit verzet zit hierin, dat de mensch ten slotte zich niet kan vinden in de mystiek van Spinoza: niet weenen, niet lachen, niet verwenschen, maar verstaan. En Kant's hulp brengt geen baat.

Zij lachen soms, zij weenen ook, vooral de dichters, de gevoelige menschen; ja, zij verwenschen, zij vloeken het leven met al zijn ellenden, met ten slotte den dood.

En dit is het nu wat ons treft in de wijsheid van een Kierkegaard, een Nietzsche, een Dostojewsky, die thans de geesten verleiden. Die mannen weenden wel, zij klaagden over hun ontzettend lijden. Nietzsche en Kierkegaard. Zij weenen niet alleen, zij verwenschen, zij zoeken een uitweg, een verlossing uit die vreeslijke noodwendigheid, het lot van het gansche leven. Zij vloeken en razen en schelden en — verzinken dan zelfs in wanhoop en krankzinnigheid, zooals het een Nietzsche verging. Maar de lachers zijn er ook. Zooals jonge lantierfanten in Parijs samenscholen in een café rondom den grooten Sartre en met hem tot de slotsom komen, dat zij hun „existeren", dat menschelek lot met zijn dood en hel, trots aanvaarden; ha! dat nemen wij in onze eigen verantwoordelijkheid. Want God is er niet.

Dat is de wijbegeerte van onzen tijd: Nietzsche of Kierkegaard, Jaspers of Heidegger of Sartre. Dat is zijn kunst, zijn poëzie. En zoo zijn wij meteen bij het boek van Rispens: De geest over de wateren.

Met hartelijke groeten en heilbode, uw toegenege
MARNIX.

KERKNIEUWS

Beroepen te:

Nijkerk, K. J. Kapteyn te Haulerwijk.
Sneek, Joh. de Wal te Rijnburg.
Hijken, H. J. Meijerink te Drogham,
Bunschoten-Spakenburg (3e pred. pl.), J. v. Bruggen te Assen.
Houwerzijl-Niezijl, G. Boersema te Katwijk aan Zee.

Bedankt voor:

Hoek, H. v. d. Veen te Duurswoude.
— ZWARTSLUIS. Adres Kerkeraad: H. Huls, Wilgehof D 8a, Zomerdijk, post Wanneperveen.

— HARKSTEDE. Adres Kerkeraad: Ds Joh. den Ouden, Pastorie Geref. Kerk.

— ZUIDWOLDE (Dr.). Het was Dinsdag 21 Maart een heugelijke dag voor de Geref. Kerk van Zuidwolde (Dr.). Na drie jaren vacant te zijn geweest werd candidaat J. Verkade als predikant bevestigd door ds W. Raven van Voorthuizen.

Ds Raven hield zijn intreepreek naar aanleiding van Matth. 11: 27.

Aan de handoplegging werd deelgenomen door ds J. Meijer van Hooftgevee en ds P. van Gorp van Musselkanaal.

Na het beëindigen van dezen dienst beklom de pas bevestigde predikant, ds J. Verkade, den kansel en hield zijn intreepreek naar aanleiding van Hebr. 10: 19 en 20.

Na het uitspreken van de zegenbenede werd de nieuwe predikant toegesproken door den voorzitter, br H. Dorst, namens de gemeente; door ds J. Meijer als afgevaardigde van de classis Hooftgevee en tenslotte door burgemeester H. Jans namens de burgerlijke overheid. Het kleine kerkgebouw kon de schare nauwelijks bevatten.

— DS H. MEULINK. Ds H. Meulink te Enschede heeft tegen 1 Juni a.s. emeritaat aangevraagd. Op 6 Mei zal het 50 jaar geleden zijn, dat Ds Meulink als predikant te Meliskerke (Zid.) bevestigd werd. Hij diende daarna te Hendrik-Ido-Ambacht en te Wollega, en is aan Enschede verbonden sinds 17 Mei 1919. Op 7 April a.s. hoopt hij zijn 75sten verjaardag te vieren.

— ONS PSALMGEZANG. Onder het opschrift: „Schuldige armoede" schreef ds H. J. Schilder in het Utrechtsch Kerkblad een zeer instructief artikel over het psalmgezing in den eredienst, wat we hier doorgeven:

„Op een Zondagavond na den dienst mediteerde ik wat na over de (bij de preek over Zondag 12 H.C.) gezongen psalmen. Ik had moeite met de vraag, waar ik zo direct het rechte antwoord niet op wist. Hoe komt het toch, zo dacht ik, dat juist psalmen die zo duidelijk van den Christus spreken, tot de onbekendste behoren? Die vraag hield me te meer bezig, wanneer ik dacht aan de voorkeur, die zo vaak is uitgesproken voor het Nieuw-testamentische lied, voor het lied der „vervulling", zoals het ook wel is genoemd. Men wil zo graag zingen van den Christus, gelijk Hij ons nu zo rijk is geopenbaard. Doch hoe komt het dan toch, dat wij tegelijkertijd zo vreemd aanzien tegen die wonderschone psalmen, waarin onze rijkdom in den gekomen Christus zo uitbundig wordt gezongen, dat wij ons leven lang de diepte ervan niet pellen? Welk „gezag" over Jezus kan benaderen dien overvloed van heil in den Christus, bezongen bijvoorbeeld in Psalm 45? Kunnen we schoner lied vinden over de zalige gemeenschap van Christus en Zijn duurgekoekte kerk? En welk lied evenaart uit de verte den jubelenden lof op onzen Priester-Koning in Zijn heerlijk Koninkrijk van Psalm 110? Het Nieuwe Testament haalt dien 110den

Psalm keer op keer aan, als wil het zeggen, dat Gods volk van dezen zang maar niet genoeg kan krijgen. En wat doen wij er mee? Hoeveel kinderen leren zulke psalmen op school? Hoeveel gezinnen zingen deze liederen?

Ik zeg niet, dat hiermee alles over de „gezangen-kwestie" zomaar is gezegd. Maar wanneer we over die „gezangen" spreken, mogen we toch eerst met deze dingen ons wel eens heel sterk bezig houden. En dan vooral niet een tegenstelling maken tussen deze en andere psalmen als liederen van belofte en nieuwere gezangen als die van vervulling. Want wanneer wij deze psalmen zingen, zingen wij ze als liederen van vervulling. Die psalmen waren immers, gelijk zoveel profetieën, „geantedeerd". De inhoud was vaak geschreven op het standpunt van den datum van Christus' komst en verhoging. Maar de woorden werden Gods volk op de lippen gelegd, als ware het alles reeds werkelijkheid. Natuurlijk in voor hen verstaanbare woorden en vormen. Maar daarom niet minder werkelijk. Ze „zien" dien heerlijken Koning al en Zijn stralende Bruid. Ze zien den Koning reeds snellen naar den eind-triomp. Het is dus niet zo, dat wij, als wij zulke psalmen zingen, eeuwen terugvallen, een tikje armer worden dan we vandaag zijn. Maar omgekeerd, toen Israël ze zong, deden zij een groten stap eeuwen vooruit. Zij zongen van wat nog komen moest, als was het er reeds. Daarom moeten wij vooral niet meewarig neerzien op de psalmen van de oude bedeling. Zomin als wij de „armoede" van die bedeling mogen voorbijzien, mogen wij vergeten, dat het de Geest was die hen in veel gevallen al van volkomen rijkdom zingen deed. Wat wij zingen, is maar niet het woord van David, of Asaf, maar het woord van den Geest van Christus. Die Geest kwam in de „armoede" juist den rijkdom tonen. Wij moeten dus maar niet zeggen: wij zingen de liederen der verwachting, en denken nu de vervulling erbij. Maar: wij zingen de vervulling zelf uit de woorden der oude psalmen. Wat daar bezongen werd, is maar niet een zeker percentage van het heil, waar wij de ontbrekende procenten nu bij tellen. Neen, het was het volle heil. Voller zelfs nog, dan wat wij vandaag al in handen gekregen hebben. Want ook het heil van Christus' wederkomst, de volle vereniging van den Bruidegom, de laatste overwinning van den Koning, is in de psalmen al uitgezongen. Het „profetiaal perspectief" geldt ook hier!

Neen, wij vallen psalmzingend niet terug. Maar zij waren ons door den Geest al eeuwen (of zijn het nog maar jaren tot Christus' komst?) vooruit. En wij zijn vaak nog niet veel beter dan de Emmausgangers, die van Jezus moesten horen hoe duidelijk op elke bladzij van de Schrift van Hem en Zijn opstanding gesproken werd. Het lag er duidelijk in. Maar zij zagen het niet. Wij zien het ook vaak niet. En daar hangt veel mee samen. Heel de vraag hangt hiermee samen, hoe wij den Christus zien in de opening der Schriften. Met onze psalmodie hangt samen onze Schriftlezing, en ons horen van de preek. Onze psalmzang openbaart, wat wij onder stichting verstaan. En de voorkeur voor den eenen psalm boven den anderen doet de vraag rijzen, of wij wel de rechte stichting zoeken en in het rechte gezicht op den Christus ons oefenen. Want inderdaad, het gaat om den Christus. Maar dan de Christus „in het gewaad der Schriften". Ook in het gewaad der psalmen. En heel vaak in het gewaad der onbekende psalmen. En die onbekendheid is dan armoede, vrijwillige, en schuldige, van de kerk in de nieuwe bedeling, die vaak wel wat te gemakkelijk op de armoede van de oude bedeling neerziet."

CORRESPONDENTIE.

De nummers van ons blad van 11 en 25 Maart j.l. zijn niet meer voorradig. DE UITGEVERS.

De Heere schonk ons een dochter.

TINE JOHANNA JACOBA.

J. v. d. BERG.
J. M. C. v. d. BERG—
FLEURKE.

Groningen, 2 April 1950.
Tuinbouwstraat 37a.

Gen. 9:7 en 1.

Gode dankbaar geven wij U kennis van ons vijfde kind op 1 April 1950 en van de bediening van den Heiligen Doop op 2 April.

Haar naam is:

HANNA.

D. BOSVELD.

L. BOSVELD—EVERS.

Velp, Kerkstraat 23.
Tijd. adres: Kraamkliniek,
Evertsenlaan 9, Velp.

Omdat wij D.V. spoedig vertrekken naar Australië, willen we U tevens hartelijk groeten.

(Contact-adres: Hendrik de Cockstichting, v. Houtenlaan 8, Groningen.)

Ter overname aangeboden: in-teekening op Schilder's Heidelbergse Catechismus, met de verschenen deelen 1 en 2 en afl. 1 van dl. 3, met banden, voor f 25. Brieven onder No. 490, Bureau „De Reformatie" te Goes.

Adverteert in dit blad

Zo juist verschenen:

Ds A. M. LINDEBOOM.

Van Sanherib,
Kornuit en Hoer

(Open brief aan
Prof. B. Holwerda te Kampen)

Prijs f 0.65.

Ook verkrijgbaar bij de
boekhandel.

J. NIEMEIJER
Uitgever Groningen

HEBT U AL:

STOA EN LITTERATUUR IN HET
LICHT DER SCHRIFT

door wijlen Dr R. J. DAM?

Persklaar gemaakt uit nagelaten manuscripten door
drs H. M. Mulder.
Dit boek is het tweede deel van den nieuwen jaargang
van de R.B.-SERIE.

Abonnementsprijs f 2.90 per deel. (Voor niet-abonné's
op deze serie bedraagt de prijs f 5.50.)

Abonneert U bij Uw boekhandel of rechtstreeks bij
de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — GOES,
Giro 36000.

Boekbinderij VAN KUIJK

Voor al Uw Bindwerk.

Reformatie f 3.—
Catechismus f 2.—
Godsopenbaring f 2.—

Zalmstraat 1 - Scheveningen

Uw familiebericht

behoort zeker in
„DE REFORMATIE".
vindt U ook niet.

Berichtgeving over de „VOLKSUITGAVE"
van het „WITBOEK"

„OP DE GRENS VAN KERK EN SECTE"

door H. J. SCHILDER, v.d.m. te Utrecht.

Op enige vertraging moet nog worden gerekend want: In deze uitgave wordt een uitvoerig „Naschrift" opgenomen, waarin de schrijver in verband met de reacties op de eerste uitgave en de verdere behandeling van de zaak spreekt over perspublicaties, Oosterbeek, de Haagse synode, zowel in 1949 als in 1950. Tevens wordt hierin afschrift gegeven van een aantal completerende archiefstukken aan schrijver inmiddels uit de „classe Gorinchem" alsnog toegezonden met bespreking van een en ander.

Aldus is de volksuitgave tevens een vermeerderde editie geworden, die ook de kerkhistorie der laatste jaren, inclusief de dogmatische „verklaring" ter jongste Haagse synodezitting, in het overzicht betreft.

Voor bezitters van de reeds verschenen z.g. „huxe" uitgave, zal al het bijgevoegde afzonderlijk ter beschikking worden gesteld!

Uitgave van Stichting „DE VRIJE KERK"

Postbus 5018 — Rotterdam-Z., Tel. 75525, Giro 208305.

WIST U

dat U thans weer door het aanbrengen van een
nieuwe abonnee op de REFORMATIE-BOEKEN-SERIE
heel mooie premies kunt verdienen?

25e JAA.

Medewer-
Prof. P.
K. v. Hu-
Meulink,
Smilde, C

Alle s-
aan: f
Adm.-s

INHOUD-
king voor-
sen in hu-
Pluriform-
het Dien-
- Hoe tel-
Rookten o-

De

Het on-
aan de
Het zou
making
Daarvoor
Zulk een
hoeven t
beurtenis
voorafga
het leven
Maar
den acht
van onze
de volle
weer te g
feiten
de bete
leven. M
gevallen
tekenis
Hoe zou
welke de
Ulrum g
niet zulle
daden he
twijfeld
kenis van
houden v

We ku
bij iets,
valt. Bij
kens, dan
daden en
wie die
vollen zi
peild. Dr
beteeken
boven de
voor het
Prof. Gr
schrijft:
auctores
boeken d
en ver b
van op e
aangewe
Wanne
welke H
sproken
moelijkh
staan van
denis van
Maar

1) Dr
1944, pag
2) Dr
klaring, E